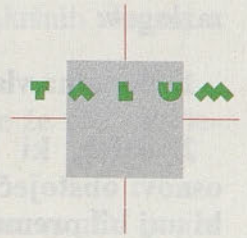

Aluminij

glasilo podjetja **TALUM, p.o., KIDRIČEVO**

ZEOLITI-še vedno realnost ali le izgubljena priložnost?

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci!

S projektom prestrukturiranja bivše proizvodnje metalurške glinice se srečujemo že od sredine lanskega leta, ko smo prenehali s proizvodnjo metalurške glinice. Vse aktivnosti, tako tiste s tehnično tehnološkega, kot tiste iz finančnega, tržnega, organizacijskega in kadrovskega področja so tekle usklajeno, saj le takšen način omogoča doseg končnega cilja: **dolgoročno uspešne proizvodnje in dolgoročne sigurnosti delovnih mest!**

Za osvežitev spomina naj naštejemo le **najpomembnejše dogodke:**

1. Pričetek aktivnosti je pomenila zavestna odločitev vodstva podjetja, da del opušenih naprav nameni proizvodnji zeolitov in da poskuša realizirati ta projekt.

2. Začetne ideje o potrebnih sredstvih za izvedbo tega projekta (36 mio DEM), so bile zožene najprej na 16 mio DEM in v končni fazi na 10 mio DEM, kot posledica spoznanja o nezmožnosti zagotovitve takšnega obsega sredstev in kot posledica spoznanja, da je mogoče več stvari uresničiti z uporabo obstoječe opreme.

3. Strokovnim (in ne le samo njim) delavcem DE Proizvodnja glinice je uspelo proizvesti proizvod zahtevane kvalitete, kar je bil sploh predpogoj, da smo se lahko pojavili na evropskem tržišču.

4. V marcu 1992 je bilo ustanovljeno podjetje v družbeni lasti Silkem, d.o.o.

5. Zaradi pomanjkanja lastnih sredstev TALUM-a in nedosegljivosti kreditov domačih in tujih bank, se je skupščina podjetja SILKEM odločila, da za izvedbo projekta potrebna sredstva poskuša najti s pritegnitvijo tujega lastniškega kapitala (z dokapitalizacijo). Že pred odločitvijo za javni razpis so bile izvedene vse s strani Agencije predpisane aktivnosti, predvsem pa cenitev družbenega kapitala.

6. Javni razpis, ki omogoča odprt in konkurenčen nastop vseh zainteresiranih partnerjev, je bil objavljen v mesecu maju 1992. Odziv je bil, glede na s strani tujih partnerjev ocenjene razmere za sigurnost vlaganj v Slovenijo in glede na samo vrsto naložbe (naložba v bazično industrijo), primeren. Od treh kandidatov je pogoje razpisa izpolnjeval le eden, s katerim je s strani skupščine izbrana komisija za izbiro ponudb, tudi nadaljevala pogajanja.

7. Pogajanja so bila zaključena s sklenitvijo ustrezne pogodbe dne 2. 10. 1992. Vsi materiali so bili predani Agenciji Republike Slovenije, za pridobitev soglasja, potrebnega za izvedbo registracije podjetja.

Po sklenitvi pogodbe (!), se je pojavila skupina delavcev iz DE Proizvodnja glinice z zahtevo, da se naj pogodba ne realizira in to predvsem iz dveh razlogov:

1. dodatna vlaganja naj ne bi bila potrebna, in
2. delež, ki bi naj pripadel TALUM-u na osnovi obstoječega družbenega kapitala (24%), bi naj bil premajhen;

Zahteve so bile podkrepljene z vrsto **predpostavk**, vendar brez konkretnih izračunov o uresničljivosti takšne variante. Vse skupaj je bilo začinjeno z dobršno mero pravičniškega filozofiranja in na ta način posredovano javnim medijem.

Agencija Republike Slovenije je dne 23. 10. 1992 podala mnenje, da so bili vsi postopki lastninskega preoblikovanja podjetja izvedeni korektno in v skladu z veljavnimi predpisi, enako pa velja tudi glede pogodbenih razmerij med partnerji v pogodbi o ustanovitvi podjetja v mešani lastnini z dne 2. 10. 1992. S tem so bile izpolnjene vse zahteve, za katere Agencija meni, da jih je podjetje dolžno upoštevati pri izvedbi postopka lastninskega preoblikovanja.

Izdajo dokončnega soglasja pa je Agencija pogojevala z razrešitvijo nastale situacije v podjetju, ter pozvala Sklad Republike Slovenije za razvoj, kot novega lastnika TALUM-a, da situacijo razreši.

Upravni odbor TALUM-a je zato odredil **strokovno presojo uspešnosti** obeh variant:

1. **variante I**, ki predvideva proizvodnjo 60.000 ton zeolita letno na osnovi **dokapitalizacije** v višini 10 mio DEM, za vlaganja v opremo in obratna sredstva, z **znanim virom sredstev in znanimi pogoji**;
2. **variante II**, ki predvideva proizvodnjo 35.000 ton zeolita letno, z vložkom v opremo v višini 0,5 mio DEM. **Vir in pogoji financiranja** za ta vlaganja, kot tudi za vlaganja v povečanje obratnih sredstev **niso poznani**, vendar so bili prevzeti normalni tržni pogoji.

Na osnovi celovite presoje obeh variant, je komisija (v njej so sodelovali tudi najodgovornejši delavci iz DE Proizvodnja glinice), dne 5. 11. 1992 podala **poročilo, katerega najpomembnejši zaključek je, da varianta I (torej varianta z dokapitalizacijo!) daje s podjetniškega vidika več osnov za dolgoročno uspešno proizvodnjo zeolitov kot varianta II (brez dokapitalizacije) in,**

da je le pozitivno poslovanje garancija za dolgoročno zagotovitev delovnih mest!

Takšen zaključek je bil rezultat soočenja obeh variant iz vseh, za uresničitev projekta relevantnih vidikov: proizvodnega, tržnega, finančnega in kadrovskega.

Na upravnem odboru TALUM-a, dne 16. 11. 1992 so sodelujoči strokovni delavci iz DE Proizvodnja glinice, **kljub** strokovno pripravljenim izračunom (pri izdelavi katerih so aktivno sodelovali!), poiskovali dokazati, da je mogoče cilje variante I (torej proizvodnjo 60.000 ton zeolita), doseči tudi brez dodatnih tujih vlaganj in to z ostanom dohodka, ki bi naj ostajal iz leta v leto.

Upravni odbor je sprejel odločitev, da se finančni viri zagotovijo v obliki dokapitalizacije, njihov potrební obseg pa se naj določi na podlagi izračuna projekcije denarnega toka. Sklad in Agencija bosta izvršila tudi **revizijo cenitveneg poročila.**

Kljub dogovoru, da gre za strokovno delo, katerega rezultate je potrebno najprej obravnavati v strokovnih krogih, so posmezniki iz DE Proizvodnja glinice že nekaj dni po seji UO, pričeli ponovno gonjo proti vodstvu TALUM-a, Upravnemu odboru TALUM-a, ter Agenciji in Skladu. Pri tem je zanimivo, da niti z besedico niso omenjali rezultatov strokovnih analiz, pri izdelavi katerih so aktivno sodelovali, niti sklepov UO, temveč so ponovno nastopali s pavšalnimi obtožbami in z ničemer dokazljivimi podatki.

V čem je pravzaprav bistvo laži, s katerimi zavajajo javnost, in kar je še bolj žalostno — tudi in predvsem delavce iz DE Proizvodnja glinice ?

1. Osnovna zavajajoča trditev je, da za dosego proizvodnje 60.000 ton zeolita ni potrebnih dodatnih vlaganj, ne v osnovna sredstva (če odmislimo predvidenih 0,5 mio DEM), niti v za proizvodnjo potrebna obratna sredstva.

Vse dosedanje **analize so to trditev ovrgle in potrdile nujnost pridobitve svežega kapitala**, tako za vlaganja v posodobitev proizvodnih naprav, kot v obratna sredstva, ki jih potrebuje povečana proizvodnja.

Analiza denarnih tokov, izdelana na predpostavkah proizvodnje v sedaj dosegljivem obsegu in z za ta obseg proizvodnje in njeno tehnično opremljenost dosegljivimi normativi kaže, da **predpostavke o zmožnosti vlaganj v modernizacijo na**

osnovi tekočega poslovanja ni mogoče urediti, saj je predviden rezultat praktično enak pozitivni nuli.

2. Še bolj zavajajoča je trditev, o že sedaj pozitivnem poslovanju, ki bi naj omogočilo nadaljnji razvoj te proizvodnje. Rezultati so na žalost popolnoma drugačni! **Proizvodnja, kljub večji količini v zadnjih mesecih, še vedno ni rentabilna — ustvarja izgubo!** Stroški proizvodnje so zaradi neustreznih normativov porabe surovin in energije, ter zaradi premajhnega obsega proizvodnje previsoki, da bi jih bilo mogoče pokrivati s prodajno ceno. Podatki o tem so evidentirani in so bili predmet revizije ustreznih organov.

Ustvarjena izguba že povzroča velike probleme pri nabavi surovin potrebnih za proizvodnjo in pri poravnavi drugih, s proizvodnjo povezanih obveznosti. Grozi nam **prekinitev dobav** s strani tistih dobaviteljev, na katere smo pri realizaciji celotnega projekta računali, saj nam je uspelo najti kvalitativno in cenovno najugodnejše dobavitelje.

3. Iz ničemer potrjene predpostavke o pozitivnem poslovanju brez posodobitve proizvodnje izhaja sklep, da bi bilo mogoče na ta način kupiti tovarno kar s strani zaposlenih samih — iz ustvarjenega dobička! **Na žalost tega dobička ni dovolj niti za izvedbo prepotrebnih vlaganj (ki jih obljublajo avtorji!), kaj šele da bi ga bilo dovolj za kupnino!**

Pri tem je tudi zamolčano dejstvo, da pri celotnem projektu sploh **ne gre za prodajo** obstoječe tovarne, **temveč za njeno dokapitalizacijo** — za dodatno vlaganje svežega kapitala k že obstoječemu, družbenemu. Gre seveda za bistveno vsebinsko razliko!

4. Samozadovoljnost in zavajanje okolice je tudi v trditvah o fantastičnih tržnih možnostih. Prav bi bilo, če bi sodelavce seznanili s karakteristikami trga zeolitov, ki se odražajo predvsem v **narasčajoči konkurenci in posledično v padajočih cenah** (tudi Birač — Zvornik ni nehal s proizvodnjo, saj mu tudi v sedanjem času uspeva proizvajati z 2/3 izkoriščenostjo kapacitet).

Cenovna občutljivost variante brez vlaganj je tolikšna, da že 1% padec prodajne cene pod nivo, predviden v programu (729 DEM/t), povzroči izgubo v bodočem poslovanju. Zadnje, s strani potencialnih kupcev akceptirane cene so že pod tem nivojem!

Še večje je pretiravanje na področju fantastičnih možnosti prodaje specialnih glin (pojavljajo se številke med 20.000 in 40.000 tonami letno), ki bi jih naj bilo mogoče doseči brez vsakršnih vlaganj v to proizvodnjo.

In zakaj to ni bilo doseženo, če je že vse tako lepo in enostavno?

Odgovor je preprost - za to nimamo niti pogojev, niti znanja, ne tehničnega ne tržnega! Evropski in svetovni trg sta zasičena s to vrsto proizvodnje in mnogi, na trgu uveljavljeni proizvajalci so bili že prisiljeni prenehati s proizvodnjo. Da bo stvar še bolj jasna — partnerji, na katere smo pri razvoju in plasmaju teh proizvodov trdno računali, saj smo se zavedali svojih prej omenjenih pomankljivih znanj (švicarska firma ALUFIN in dr. Schepers — ki smo ga leta in leta plačevali, za razvoj tako imenovanega lastnega znanja), so pred dnevi najavili umik iz tega projekta!

5. Višek sprenevedanja in zavajanja okolice pa so trditve o fantastičnih vrednostih obstoječih naprav, ki so služile proizvodnji metalurške glinice in ki jih je sedaj mogoče uporabiti za druge namene. Teh trditev ni potrdila niti že opravljena cenitev, in jih ne bo niti dodatna revizija!

Na svetovnem tržišču kapitala - in del tega je tudi naša dežela — velja samo eno pravilo: **podjetje je vredno samo toliko, kolikor dobička bi naj v bodoče ustvarjalo**. Dosedaj opravljene in od nikogar strokovno ovržene analize so dokazale, da je brez izvršenih vlaganj tega dobička bore malo in da je tudi na ta način izračunana vrednost (t.i. dinamična vrednost) družbenega kapitala (ali podjetja) bore majhna.

6. Zavajanje pomenijo tudi z ničemer podkrepljene trditve, da je kapital mogoče dobiti kje drugje, oziroma da je na razpolago praktično vsakemu in za praktično vsak namen.

Sklad Republike Slovenije za razvoj ga očitno nima (saj drugače ne bi zadolžil vodstva TALUM-a da mora zagotoviti finančne vire za dokapitalizacijo), banke pa tudi ne!

Če ga imajo avtorji teh trditev, so dobrodošli, pa čeprav so se pozabili prijaviti na javni razpis!

Kako naprej?

Z brezumno akcijo skupine posameznikov je že bila povzročena ogromna škoda, tako TALUM-u, kot delavcem DE Proizvodnja glinice, ki se jim je obetala dolgoročno sigurna zaposlitev. Zato bi vas

Zaključek

želel seznaniti z naslednjimi dejstvi, ki bodo vplivala na takšno ali drugačno usodo celotnega projekta:

1. Upravni odbor se je odločil izvesti dokapitalizacijo, saj mu je jasno, da brez svežega kapitala proizvodnje ne bo mogoče obdržati. Za zagotovitev potrebnih sredstev je bil zadolžen direktor TALUM-a.

Edini potencialni vir kapitala, ki smo ga uspeli pridobiti kot kaže **ne bo več na razpolago** in to kljub naporom Sklada, da bi investitorje prepričal v nasprotno. Še več - kapital, ki je bil namenjen za proizvodnjo v Kidričevem, bo kot vse kaže končal na Madžarskem, pri našem direktnem konkurentu, tako na področju proizvodnje zeolitov, kot na področju specialnih glinic.

2. Švicarska firma **Alufin**, s katero smo skupaj razvijali nekatere od potencialno tržno zanimivih proizvodov je najavila svoj **umik** iz projekta. Razlog — nesigurnost in neresnost partnerja!

3. **TALUM ne bo več zahajal v nikakršna obligacijska razmerja za potrebe proizvodnje zeolita**, saj tega ne dovoljujejo in omogočajo niti sedanji proizvodni rezultati, niti razvojna varianta brez dodatno vloženih sredstev (ki nam bo po umiku vlagateljev očitno kot edina ostala na voljo!). Prav tako tega ne dovoljuje tudi skrajno kritična oskrbljenost s obratnimi sredstvi proizvodnje aluminija.

4. Proizvodnja zeolitov bo v najkrajšem možnem času (odvisno tudi od odločitve upravnege odbora) **izločena iz okvira TALUM-a**, s tem pa bo prenehala njegova kakršna koli obveznost do tega podjetja, pa tudi do delavcev ki bodo tam zaposleni.

Prav je da se gornjih dejstev zavedamo vsi, še posebej pa tisti delavci iz DE Proizvodnja glinice, ki so do sedaj dovolili (pa naj bo zaradi neznanja in neinformiranosti ali zaradi groženj s strani neposredno nadrejenih), da so se avtorji teh idej uspešno skrivali za njihovimi hrbti!

Zavedam se težavnosti svoje vloge, ko poskušam s strokovnimi argumenti nastopiti proti populizmu skupine tako imenovanih strokovnih delavcev iz DE Proizvodnja glinice (ki vedno nastopajo anonimno!), kajti če kaj, potem jim je potrebno priznati, da so ta del svoje naloge opravili mojstrsko — izrabili so naivnost in neobveščenost svoje okolice, hkrati pa tudi pravšno mero politične euforije v predvolilnem času.

Toda ne živi se niti od obljub, niti od sentimentalnosti!

Resnica, ki jo v tem primeru predstavljajo podatki o uspešnosti ali neuspešnosti ene ali druge variante, je na žalost dosti bolj kruta, še posebej za tiste, ki v celotni stvari pravzaprav ne nosijo nobene krivde in so predmet brezobzirne manipulacije — to pa so delavci iz DE Proizvodnja glinice.

Nisem prepričan, da se škoda, ki je bila povzročena še sploh da popraviti in da nam bo uspelo doseči osnovni cilj celotnega projekta — dolgoročno uspešno proizvodnjo in dolgoročno sigurna delovna mesta.

Prav pa je, da se zavedate, kdo vam dosego tega cilja onemogoča, kajti slej kot prej bo treba s kartami na mizo! Na žalost bo za mnoge takrat že prepozno.

Pa še to:

Verjetno mnoge med vami sedanji dogodki spominjajo na dogajanja v letih 1983-1984. Prav imate, pa še nekateri akterji so isti!

Zagotovim vam lahko, da nadaljevanja takšnega scenarija ne bom dopustil in da bom ukrepal v skladu s pooblastili, predvsem pa odgovornostjo do celotnega delovnega kolektiva, kajti le ta — ne pa skupinica neodgovornih hujskačev — zame nekaj pomeni!

S spoštovanjem.

Direktor, mag. Danilo Toplek, dipl. oec